

Stanovisko

Rady pro výzkum, vývoj a inovace k „Návrhu skupiny grantových projektů na podporu vynikajících mladých vědeckých pracovníků („Juniorské granty“)

I. Způsob předložení návrhu

Návrh skupiny grantových projektů na podporu vynikajících mladých vědeckých pracovníků („Juniorské granty“), (dále jen „Juniorské granty“) zaslal svým emailem dne 25. března 2013 předseda Grantové agentury České republiky (dále jen „GA ČR“) prof. Petr Matějů, Ph. D.

Návrh se předkládá Radě pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) ke stanovisku podle § 5 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací“).

II. Způsob projednání návrhu

Návrh Juniorských grantů byl předložen na 282. zasedání Rady dne 26. dubna 2013.

Rada schválila návrh stanoviska k Juniorským grantům a doporučila poskytovateli předložit návrh vládě.

III. Soulad se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Rada hodnotí splnění požadavků na obsah návrhu Juniorských grantů, stanovených § 5 odst. 2 zákona na nové Juniorské granty výzkumu a vývoje takto:

- a) Identifikační údaje Juniorských grantů, členění na podprogramy, termín vyhlášení a doba trvání:

Název Juniorských grantů je „Grantové projekty na podporu vynikajících mladých vědeckých pracovníků (dále jen „Juniorské granty“).“

Pro účely evidence Juniorských grantů v Informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací byl Juniorskému grantu přidělen identifikační kód: GJ

Juniorské granty nejsou členěny na podprogramy.

GA ČR v návrhu Juniorských grantů předpokládá zahájení poskytování podpory od roku 2015. Termín jeho ukončení není stanoven a podpora bude poskytována do odvolání.

Veřejná soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích (dále jen „veřejné soutěže“) v Juniorských grantech bude poprvé vyhlášena v roce 2014 se zahájením a poskytováním podpory v roce 2015. Následně se předpokládá vyhlášení veřejné soutěže pravidelně každý rok. V zájmu vytvoření podmínek pro splnění zaměření a cílů skupiny grantových projektů, tj. vytvoření nové vědecké skupiny vedené mladým vědeckým pracovníkem, je doba řešení v této skupině grantových projektů stanovena na 36 měsíců.

Poskytovatelem účelové podpory bude podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GA ČR.

- b) Celkové výdaje na skupinu grantových projektů

Poskytovatel předpokládá celkové výdaje na novou skupinu grantových projektů v cílovém roce v objemu cca 300 mil. Kč ročně s postupným nárůstem objemu podpory – v prvním roce

2015 cca o 100 mil. Kč, ve druhém roce 2016 cca o 200 mil Kč, ve třetím roce 2017 a v dalších letech cca o 300 mil. Kč.

- c) Maximální částka podpory na jeden Juniorský grant je 15 mil. Euro na projekt. Výše podpory bude posuzována u každého projektu individuálně.
- d) Nejvyšší povolená míra podpory a její odůvodnění: V souladu se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací může být míra podpory pro projekty základního výzkumu až 100%.
- e) Specifikace cílů Juniorských grantů spolu s jejich odůvodněním a způsobem jejich dosažení, kritéria splnění cílů Juniorských grantů, srovnání se současným stavem v České republice a v zahraničí a očekávané výsledky a přínosy Juniorských grantů

Juniorské granty jsou zaměřeny na vytvoření příležitosti pro excelentní mladé vědecké pracovníky s cílem vybudovat nezávislou skupinu s několika spolupracovníky a moderním vybavením, které oživí současnou strukturu základního výzkumu v ČR. Cílem skupiny grantových projektů je vytvoření nové vědecké skupiny vedené mladým vědeckým pracovníkem, zahrnující identifikaci mimořádné vědecké osobnosti s originálním myšlením, které se umožní realizace vlastních vědeckých cílů v poměrně raném stadiu jejich vědecké kariéry.

Návrh na zavedení nové skupiny grantových projektů vychází ze zkušeností se zavedením „Starting Grants“ v Evropské výzkumné radě (ERC). Hlavním cílem zavedení maximálně pětiletých „Starting Grants“ s rozpočtem 1,5 mil. euro bylo umožnit vynikajícím mladým badatelům s vysokým potenciálem stát se vůdčími osobnostmi základního výzkumu a co nejdříve vytvořit podmínky pro osamostatnění a založení vlastního badatelského týmu.

Založením skupiny grantových projektů nazvané Juniorské granty chce GA ČR umožnit překonat institucionální i finanční překážky, které dnes vzniku takových týmů v České republice stojí v cestě. Dalším z důvodů pro zavedení této skupiny projektů je zvýšit úspěšnost vědců v ČR v mezinárodních soutěžích, zejména pak v soutěži o evropské projekty, a to jak startovních grantů (Starting Grants), tak pokročilých grantů (Advanced Grants).

Očekávané výsledky a přínosy jsou obsahem částí 14. a 15. návrhu Juniorských grantů.

IV. Soulad s Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Ústřední věstník Evropské unie 2006/C 323/01)

Rada není oprávněna posuzovat návrh Juniorských grantů z pohledu slučitelnosti veřejné podpory na Juniorský grant vynaložené se společným trhem Evropského společenství. Je ovšem oprávněna posoudit, zda při přípravě návrhu Juniorských grantů byla ze strany poskytovatele – předkladatele respektována ustanovení a požadavky Rámce.

Náležitosti návrhu Juniorských grantů dle Rámce:

- Kategorizace charakteru výzkumu (dle článku 2.2 Rámce) – uvedena, řešené projekty budou zaměřeny na základní výzkum.
- Předpokládaný počet příjemců a jejich předpokládané zařazení do kategorií (dle článku 2.2 Rámce) – není uvedeno.

Dále je v návrhu Juniorských grantů uvedeno, že: „Míra podpory pro jednotlivé účastníky z ČR může být pro projekty základního výzkumu stanovena až 100%.

- Motivační účinek (dle článku 6 Rámce) – v návrhu Juniorských grantů poskytovatel uvádí, že: „*Výběr a nastavení indikátorů rovněž respektuje požadavek zajištění a sledování motivačního účinku podpory Rámce a Nařízení komise.*“

Předpoklad aplikace blokových výjimek podle Nařízení Komise (ES) č. 800/2008¹ – Juniorské granty budou vyňaty z oznamovací povinnosti podle č. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, neboť budou splňovat podmínky Nařízení Komise (ES) č. 800/2008.

V. Souhrnné věcné zhodnocení návrhu Juniorských grantů Radou včetně připomínek

Obecně k Juniorským grantům

Navrhované Juniorské granty jsou zaměřeny na vytvoření příležitosti pro excelentní mladé vědecké pracovníky s cílem vybudovat nezávislou skupinu s několika spolupracovníky a moderním vybavením, které oživí současnou strukturu základního výzkumu v ČR. Cílem skupiny grantových projektů je vytvoření nové vědecké skupiny vedené mladým vědeckým pracovníkem, zahrnující identifikaci mimořádné vědecké osobnosti s originálním myšlením, které se umožní realizace vlastních vědeckých cílů v poměrně raném stadiu jejich vědecké kariéry.

Juniorské granty postupně nahradí v letech 2015 – 2017 stávající skupinu grantových projektů „Postdoktorské granty“.

Juniorské granty nejsou tematicky zaměřeny.

Juniorské granty se týká podpory v oblasti základního výzkumu, tudíž se na něj nevztahuje usnesení vlády ČR č. 552 ze dne 19. července 2012 o Národních prioritách orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Cílem Juniorských grantů je umožnit překonat institucionální i finanční překážky, které dnes vzniku takových týmů v České republice stojí v cestě. Dalším z důvodů pro zavedení této skupiny projektů je zvýšit úspěšnost vědců v ČR v mezinárodních soutěžích, zejména pak v soutěži o evropské projekty, a to jak startovních grantů (Starting Grants), tak pokročilých grantů (Advanced Grants). Zavedením nové skupiny grantových projektů GA ČR sleduje, aby byla zacelena určitá mezera v grantovém systému ČR, v jejímž důsledku trvá osamostatnění mladých vědeckých pracovníků a vytvoření nových, nezávislých vědeckých skupin v ČR relativně déle, než v úspěšných, zejména anglosaských zemích.

Zavedení této nové skupiny grantových projektů GA ČR sleduje mimo jiné i posílení motivace institucí vědy a výzkumu k vytváření organizačních i ekonomických podmínek pro práci nových vědeckých týmů a tím i k větší personální a organizační dynamice. Juniorské granty tak mohou významně přispět k transformaci vědy a výzkumu v ČR do otevřenější a dynamičtější struktury.

VI. Vztah návrhu Juniorských grantů k Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015

Rada hodnotí soulad a vztah návrhu Juniorských grantů s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015 takto:

¹ Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách).

- Juniorské granty nejsou v rozporu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015.

VII. Vztah k Národním prioritám orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Vzhledem k tomu, že se Juniorské granty týká podpory v oblasti základního výzkumu, nevztahuje se na něj usnesení vlády ČR č. 552 ze dne 19. července 2012 o Národních prioritách orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

VIII. Náležitosti materiálu do vlády

Předložený dokument obsahuje všechny náležitosti materiálu pro jednání vlády.

IX. Doporučení

Rada doporučuje větu uvedenou v části 10 „*Maximální částka podpory na jeden Juniorský grant je 15 mil. euro na projekt v souladu s ustanovením Evropské komise, výše podpory bude posuzována u každého projektu individuálně.*“ vypustit nebo upravit s uvedením odkazu na příslušnou evropskou legislativu. V případě, že hodnota 15 mil. € souvisí se stanovenou individuální prahovou hodnotou pro oznamovací povinnost, pak podle článku 6 odst. 1 písm. e) bod i) nařízení Komise (ES) č. 800/2008 je tato hodnota 20 mil. € na jeden projekt. V případě že se jedná o nejvyšší podporu, kterou hodlá poskytovatel poskytnout na jeden projekt, pak uvedená částka 15 mil. € umožní poskytnout využití účelové podpory v její maximální výši pouze mizivému počtu projektů a může ohrozit možnost vyhlášení další výzvy.

V části 15. Rada doporučuje vypustit odkaz na poslední platnou metodiku „*definovaných v poslední platné Metodice hodnocení výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*“

V části 19. Rada doporučuje upravit šestou odrážku takto: „*posouzení výsledků v členění podle druhů definovaných v části 15.*“

X. Závěry

Rada

- schvaluje návrh stanoviska k Návrhu skupiny grantových projektů na podporu vynikajících mladých vědeckých pracovníků („Juniorské granty“) a doporučuje poskytovateli předložit návrh vládě,
- ukládá sekretariátu Rady zaslat stanovisko GA ČR

V Praze dne 26. 4. 2013